

Gospodarja“ v predzadnji številki, ko sem te malo počahal. No sedaj te bodem spet enomalo, čeravno na take čenče ni vredno odgovarjati, ker to ni nikak dopis in sploh taka bedarija spada v kak neslan humorističen list kot podlistek in sicer pa vendar vsi spadate v zavod za umobolne v Feldhof. Pa za zdaj še malo počakajte, ker so zelo slabe ceste, posebno po Moravcih. Vidva se nista čisto nič nikomur prikupila s tem, da udrihata po uglednih možakih naše fare, kateri niti niso naročniki „Štajerca“ in se sploh nič ne brigajo za bedarije takih neumnežev še mokrih za ušesi in njih pomočnikov kateri tudi niso dosti vredni, čeravno so sedaj najboljši dopisniki „Laži Gospodarja“ in pa „Laž Doma“. Strašno ste pametni ker držite tistega za naprednega kmeta, kateri je ud vseh znanih denarnih zavodov — hvala lepa za tak napredek! Kar se pa tiče sadje- vino- in živinoreje, ter zboljšanja travnikov so nekateri drugi tukajšnji posestniki, ravno toliko, ako ne več, kakor Lovro Slina, kateri za občni napredek poljedelstva dosedaj še tudi ni storil nič drugega, kakor da bere s klerikalnim maslom umazano „Domovino“. Malonedeljski kmetje ne moremo graških časopisov brati, ker so za nas predragi, kakor vi, kateri se za narodne velikaše računite, sicer pa ste pritlikovci, kateri ne znate drugega, kakor celo faro obrekovati. Meni se predbaciva, da blatim vero, duhovščino in misjon, kar je spet ostudna laž, ker vere in tudi duhovščine nimam vzroka blatiti, misijona pa spet nisem mogel, ker ga nisem jaz in nihče iz moje hiše videl ni ali pa kakor so mi drugi povedali, res ni bil dosti vreden in istodobni dopis v „Štajercu“ sicer ni bil od mene pisan, a bil je popolnoma opravičen in resničen. Dalje prihodnjič, ako še katerega kaj srbi. Sr . . i.

Od Male Nedelje. Dragi „Štajerc“! Smiliš se mi, ker se hudo za tebe pripravlja. Kmalu pride najhujše gorje čez tebe! Tam nekje v Moravskem vrhu, kjer je blizu naseljen nekš kranjski rešetar, zdaj veletržec, se je porodil pred nekim časom hud gospod, kateri bode tebe dragi „Štajerc“, ko bode enkrat strog sodnik, na smrt obsodil. Če je mogoče kaj hujšega misliti! No seveda to bode le še tedaj, sedaj še ni treba imeti zaraditega neizmernega straha, ker prihodnji gospod sodnik še sedaj na juridični fakulteti v gostilni g. R. študira, kateri frakelj je boljši, tedaj pač hoče nekaj od medicine tudi vedeti. Ker se pa človek enega posla lahko naveliča, ljubi tudi spremembo in gre v Ptuj k tistemu imenitnemu dohtarju Brumenu, kateri je že kmetom v ptujskem okraju predobro znan, se učit, kako treba kmetom pomagati. Škoda za očeta, kateri je sicer pošten rokodelc, da daje svoj težko prislužen denar za take namene svojega sina. Dosti bolje bi bilo, da bi ga nekdam dal kovačije učit, ker to bi manje stalo in sedaj bi imel pri sosedu zraven dober zaslužek. Da po mesu rad hlasta, katerega kovač plača s svojimi trdo zasluženimi krajcarji je pokazal lani na dan Vseh Svetnikov v g. R. pri Mali Nedelji. Ta gospod jurist če zasluži sploh to ime že sedaj, je posebno hud na „Štajerca“ in seveda tudi na kmete, kateri ga berejo,

pa vendar ga sam rad tudi bere, ker mu ga mora Jureš vsako nedeljo, kadar izide prinesiti. Zaradi tega ga je menda tudi pri dopisih v „Gospodarja“ in „Laž Dom“ izpustil. Pa vendar se tega gospodeka vroča želja izražena v „Laž Domu“ še po mislih tukajšnjih kmetov dolgo ne bode uresničila, da bi v našo faro „Štajerc“ ne zahajal, ker redka je hiša, kjer bi ne bili na „Štajerca“ naročeni, ker so ljudje spoznali, kako izvrsten list je to in še zelo po ceni. In to je tudi prav in dosti bolje kakor to, ko ome-njeni gospodek študira, kako bi se dalo najhitreje na tisti klin one nebeške lestvice splezati na katerem že sedi en gospod v Ljutomeru z enakim krstnim imenom, kateri rad cigarete kadi za kmetski denar. Samo to pač povem, ti Karlek, bit bodeš še pred s pasjim bičem, ko bodeš enkrat v praksi kmetskega zatiranja, kakor oni veliki mož v Ljutomeru.

Razne stvari.

Kmetje, sodite sami! „Fihpos“ piše: „Štajerc“ pripoveduje tudi, kako so morali kmetje nekdam škofom, plemenitnikom, grofom in baronom hoditi v roboto delat. Res je to, res je tudi, da je marsikje gospodska ž njimi takrat zelo, zelo trdo ravnala, a v obče se je takrat kmetom boljše godilo ko dandanes.“ — „Fihpos“ si toraj želi tiste „blazene“ čase nazaj, „Fihpos“ hoče za kmete zopet roboto nazaj! Kmetje, sodite sami! Roboto so povzročili samo klerikalci in sedaj piše tudi klerikalno mariborsko glasilo, „da se je takrat kmetom boljše godilo ko dandanes“. Res je, da se kmetu dandanes nikakor predobro ne godi, res je, da ima več plačil, kakor je treba, a res je tudi, da so sedajne kmečke razmere veliko boljše, kakor so bile poprej! Zakaj pa se je trudilo tisoče in tisoče možov, da so odpravili roboto, v katerej je takorekoč bil kmet malone suženj grofov in bogatih kloštrov? Toraj pa klerikalci gledite, da bode te spravili zopet roboto nazaj — potem se bode kmetom — „boljše godilo“!

Deželni zbor štajerski bode zberoval v Gradcu od 16. do 18. aprila t. l., toraj tri dni. Radovedni smo, kako bodejo delovali sedanji poslanci.

Papež in Vencelska posojilnica v Pragi. Pred nekaj dnevi prišel je neki odbornik posojilnice sv. Vencelna v pragi na Dunaj k papeževemu zastopniku Talianu pomoči za pogorelo posojilnico sv. Vencelna prosit. Proseči odbornik dobil je na svojo prošnjo odgovor, da niti papež, niti njegov dunajski zastopnik ne more pomagati. Sv. oče je o stališču posojilnice sv. Vencelna dobro poduččen, a pomagati ni more, ker sam živi od podpor. Moralična podpora se bode tej posojilnici že dodelila. S tem odgovorom se je po sreči odbornik zopet vrnil v Prago. Iz tega vzroka tudi cesarja pomoči ne grejo prosit, kar so bili namenjeni. — Papež nima pravega veselja posojilnici sv. Vencelna pomagati.

Steklega psa pojedli. Iz Prage se poroča. V neki tamošnji občini klatil se je pred nekaj dnevi

stekl pes okoli, kateri je več drugih psov ugrizel, na kar so ga ubili in v bližnjem gozdu zakopali. Tamošnji občinski predstojnik naznanil je ta slučaj okrajnemu glavarstvu, na kar se je okrajni živino-zdravnik podal v dotično občino, da truplo psa preišče. Ko pridejo v gozd do mesta, kjer je bil pes zakopan, našli so prazno jamo, ter zemljo odkopano. Po daljnjem iskanju našli so v bližini zapuščeno cigansko ležišče in kosti pečenega psa, katerega so cigani izkopali, spekli in pojedli. So morali biti že hudo lačni.

Raje tepen, kakor zaprt. Neki učitelj pripoveduje sledeče: „Nekega dečka sem zaradi nemira v šoli obsodil, da bo po dokončanem pouku moral v šoli ostati za kazen. Ta kazen ga je pa močno zadela, ker je bil vaje, da se je vsaki dan po šoli peljal s stariši v kopališče. Ko sem ga potem zaprl, ostal sem pri njem v šoli. Deček me je tako neprestano ganljivo gledal, da se mi je začel smiliti. Vprašam ga, ali mogoče kaj želi, in on me vpraša, ako bi se ne dala ta kazen spremeniti, da bi ga raje natepel in potem spustil. Začuden ga vprašam, zakaj si kaj takega želi in mu razložim, da je vendar to mileja kazen, ako ga po nauku v šoli dalje podržim, kakor pa da ga pretepem. Deček pa pravi na to, da mu je veliko bolje, če ga pretepem, ker to traja samo malo časa, kakor da bi ga zapiral. Deček se mi je tako smilil, da sem ga spustil brez vsake kazni domu.“

Nekaj o spanju. Kako nam je spati? Prvič kolikor mogoče dobro! Tudi globoko je treba spati! A ne pregloboko! Tudi ne tako globoko, da bi se ne idili več. Ne smemo pa spati ne na spredu, ne d vožnjo na kolesu, ne pri igranju s kartami ali i hribolastvu, temuč paziti moramo, da spimo le v postelji ali na kaki zofi. Tudi v gledališčih ali v pisarnah se dobro spi. Mnoge važnosti je, kako ležimo med spanjem: Kdor ima noge na stolu in glavo na tleh, kdor sedi in se s trebuhom na mizo opira ter mu pri tem roke in noge k tlom silijo, ali kdor stoji na kaki kosti, ne spi nikdar dobro. Ljudje, ki ne morejo spati, tudi ne spijo dobro. Toraj varujte se, da bodele zamogli spati, kajti to je velika dobrota! Kdor pa ne more spati, naj počaka, da bo dobil spanec in videl bo, kako dobro bo spal! Ležišče mora biti vedno ugodno, črepinje, malta, šipe, premog ali kako trdo orodje ne sme biti v postelji. Golazen se mora zatirati, pa če je že, je vedno bolj ena bolha, ko tri stenice. Ako postanejo odeja in rjuhe vsled predolge uporabe že trde, je dobro, ako se z novimi nadomestijo. Tanjka odeja v hudi zimi in v nezakurjenih sobah ni priporočljiva. Po leti naj se močno kuri samo v slabem vremenu, sicer bi bilo prevroče. Kdor dalje hoče dobro spati, ne sme pustiti, da bi mu v spalnici muziko igrali, krogljali ali čevlje zbijali. Med spanjem ne smemo ne jesti, ne piti, najmanj pa kavo ali težko prebavljive jedi. Kdor je navajen v postelji čitati, naj to stori vedno pred, a nikdar med spanjem, sicer bi imel vznemirljive sanje. Prav sitno je smrčenje, ker moti

sospalce, ali sosede, ki jih ločijo vrata ali samo tanjka stena. Zato mora vsakdo, ki opazi, da smrči, se takoj zbuditi in še le tedaj zaspiti, ko ne smrči več.

Konjsko moč imenujemo tisto moč, ki je v stanu 75 kg v eni sekundi meter visoko vzdigniti, to je enako 75 kilogrammetrom, med tem, ko je konj v istini kos samo 30 kilogrammetrom. Kako se to razlaga? Pojem o konjski moči je upeljal James Watt, iznajditelj parnega stroja in sicer je prišel na sledeči način do naprave mere: Prvega njegovih strojev poskusili so v Witbrendu na Angleškem pri neki sesalnici za vodo, kar so do takrat edino s konji delali. Dotični tovarnar je pa hotel imeti zelo delujoč stroj in je vsled tega določil od konjev nasesano množino vode na ta način, da je pustil močnega konja do najskrajne utrujenosti 8 ur, ga z bičem priganjajoč, delati. Na ta način mu je bilo mogoče, precejšno množino vode, 2,000.000 kg nasesati. Na eno sekundo pride po tej meri 75 kilogrammetrov in to velja sedaj za določbo „konjske moči“.

Gospodarske stvari.

Jabelčni tončič. Kaka nevolja nas prešine, ako se nam vsuje iz prerezenega lepega jabelka ali namizne hruške grda črvojedina! Če je med kupljenim namiznim sadjem mnogo takih uničenih in neslastnih komadov odslovimo prekupca ali sadjarja, od katerega smo jih dobili. Črvivost pri jabelkih in hruškah povzročuje gosenica majhnega sivorjavavega metulja, kateri leta od konca meseca velikega travna do prvih dnij meseca malega srpana in ki polaga svoja jajčica posamezno na mlade plodove. Najrajši stori to ondi, kjer se plod dotika kakega drugega plodu. Gosenčica, ki se je izmotala iz jajčica, zavrtja se v rastoči sad in se žroč pomiče proti peškišču, kjer pokonča seme Dorasli rudečkasti črviček zapusti časih sad že na drevesu in se spusti po tanki niti navzdol, da jo popiha v razpokline in špranje drevesne skorje v mah ali v druga skrivališča. Njegovi rovi v sadu in peškišče so napolnjeni z gnusno črvojedino — goseničjim blatom. Mnogo plodov popada, ko jim je peškišče uničeno, z gosenico vred pred določenim časom z drevja. Ko so izlezle iz ploda poiščejo si na deblu kako varno zavetje. Nekaj sadja pa na videz vendar dozori in se spravi s črviči vred v sadne shrambe in kleti. Gosenice, ki prilezejo tu iz sadja, poskrijejo se v slami v špranjah med deskami itd. Da se obvarujejo zimskega mraza, naredé si nekako gnezdice iz preje v katerem se pa še le spomladi zabubijo. Po razmerno kratkem počitku se prikaže metulj, ki se takoj napoti v vrh, kjer se spari in odloži jajčica. Iz opisanega življenja tega mrčesa lahko razvidimo veliko škodo, ki nam jo more povzročiti; ob enem pa posnamemo iz njega tudi način, kako ga je zatirati. Gledé na to moramo v prvi vrsti pobrati vsak dan prerano odpadlo sadje in ga pokrmiti svinjam, ako nimamo zanje boljšega pota. Tudi potrgati je dobro črvido sadje. Gnezda, v katerih prezimujejo gosenice, pokončamo s tem, ako ostrgamo skorjo z drevja, kakor